

# MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

## 27. TÝDEN (3.7.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.



Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: [www.vurv.cz](http://www.vurv.cz) - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

### Výskyt škůdců

Pokračuje nálet krytonosců, místy zůstávají vysoké výskyty s poškozením rostlin. Končí přilet záředníčka 1. generace, další se bude postupně líhnout z jedinců v zelenině. Začíná kladení 2. generace květilky zelné. Výskyt molic nižší, je regulována ochranou proti dalším škůdcům, stejně jako mšice, dřepčící aj. škůdci brukví. V cibuli zůstávají třásněnky, poškození listů brání pravidelné aplikace. Mšice a housenky většinou v nízkých počtech.

Přetrvávají rozdíly mezi oblastmi v početnosti škůdců (např. dřepčků), obdobně jako v loňském roce. Počasí pro migraci je příznivé, někteří škůdci mohou překročit práh škodlivosti během několika dní – monitorovat minimálně 2x týdně.

**Brukvovitá zelenina** - pokračuje silný nálet krytonosců z řepky, při vysokém výskytu (několik brouků/rostlinu) poškození listů, mohou způsobit vyslepnutí, u kedlubnů praskání, larvy později škodí v řapících. Dospělců záředníčka výrazně ubylo (střídání generací), výskyt housenek v závislosti na účinnosti ochrany. Začíná kladení 2. generace květilky zelné. Molic je méně, migrace se zpomalila, řepky teprve zasychají, bude pokračovat. Zvyšuje se škodlivost dřepčků, kteří se stěhují do šťavnaté zeleniny ze zasychajících rostlin v krajině. Někde přetrvává vyšší výskyt třásněnek. Pokračuje migrace mšic, kolonií zatím minimum. Bělásků a můr zatím málo, občas miny od vrtalek.

**Ostatní zelenina** - pokračuje slabší migrace mšic do různých plodin, často jsou regulovány predátory a parazitoidy. Početnost třásněnek na cibuli v závislosti na intenzitě ochrany, při vyšším výskytu poškození vzhledu listů, objevují se i v dalších plodinách. Na chřestu dospělci a vajíčka chřestovníčků, významná vrtule chřestová nebyla zjištěna. Dospělců kovaříků v porostech ubylo, část drátovců se na léto přesouvá do hlubších vrstev, více budou škodit od konce léta. Létaří dospělci kovošklece gama a můr. U drobných pěstitelů může škodit na cibulovinách molík česnekový. Vrcholí nálet obaleče hrachového. Letos je více vrtalek na různých plodinách.



**Riziková:** krytonosci, molice, záředníček, květilka zelná, dřepčící, housenky můr, drátovci, třásněnky, mandelinky, kyjatky a mšice, vrtalky

## Molice vlašovičnicková

- migrace pokračuje, řepky teprve zasychají, v porostech jich je méně v důsledku intenzivní ochrany proti dalším škůdcům. Líhnou se první nymfy z vajíček.

**Monitoring** - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

**Ochrana** - v závislosti na početnosti dospělců. Migrace potrvá cca 2 týdny, plán ochrany je třeba rozvrhnout na celé období (začít kontakty proti dospělcům, po vylíhnutí nymf zařadit systémovější přípravky). U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhodují o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

## Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost se začíná zvyšovat (nová generace + přesun do zeleniny z okolních zasychajících vegetací), škodlivost zůstává lokální, připomíná to loňský rok, kdy byly velké rozdíly mezi oblastmi i jednotlivými pozemky.

**Monitoring** - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

**Ochrana** - v závislosti na počtu dospělců.

## Zápředníček polní

- dospělců výrazně ubylo (střídání generací), početnost housenek v závislosti na účinnosti ochrany. Z kulek na rostlinách se bude brzy líhnout generace nová.

**Monitoring** - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

**Ochrana** - sítě proti hmyzu zabrání kladení vajíček. Ochrana se provádí proti nejmladším housenkám, při vysokém výskytu dospělců se může ošetřit i na dospělé před vykladení vajíček (spojit s ochranou proti molici a dřepčíkům).

## Krytonosci

- pokračuje silný nálet krytonosců. Výskyt jarní generace na řepkách byl rozvleklý, přilet brouků a riziko škod bude až do července.

**Monitoring** - dospělci často skryti v porostu. Při vysokém výskytu viditelné poškození listů i z horní strany, na spodní straně až několik dospělců (gregarický žír).

**Ochrana** - cílit na dospělé před vykladením vajíček. Při vyšším výskytu škodí i dospělci žírem. Intenzivní ochranou v řepkách se vyselektovaly rezistentní populace k pyretroidům (nemusí fungovat), doporučuje se tankmix pyretroidu s acetamipridem.

 Novinka

## Květilka zelná

- začíná kladení 2. generace.

**Monitoring** - bílá vajíčka na kořenovém krčku nebo na částech rostlin dotýkajících se půdy. Dospělci těžko odlišitelní od dalších neškodných dvoukřídlých v porostech.

**Ochrana** - vajíčka jsou kladena přednostně na mladé rostliny, starší porosty většinou

nenapadá. Ochrana cílit proti dospělčům před vykladením vajíček nebo použít mořenou sadbu.

### Housenky mūr

- může škodit více druhů.

**Monitoring** - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

**Ochrana** - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

### Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

### Mšice

- pokračuje migrace různých druhů mšic do porostů, početnost je zatím nízká, ale počasí je příznivé, škody mohou nastat u druhů přenášejících viry. U m. zelné se začínají tvořit první minikolonie, mohou být ukryté v malých hlávkách.

**Monitoring** - okřídlení dospělci a bezkřídle nymfy mohou být na listech nebo ukryty mezi nahloučenými listy apod. Nepřímo na

přítomnost mšic upozorní výskyt predátorů a mšicomarů.

**Ochrana** - v závislosti na druhu a plodině, většinou je zvládá regulovat komplex užitečných organismů.

### Třásněnky

- početnost zůstává vysoká, počasí jim vyhovuje, naletují i do letošní cibule, škodlivost se bude zvyšovat. Pronikají do hlávek zelí, kde se v místě sání začínají tvořit nádorky.

**Monitoring** - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

**Ochrana** - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

### Užitečné organismy

- výskyt mšic láká do porostů predátory (pestřenky, slunéčka, zlatoočky) i parazitoidy (mšicomary). Při nízkém výskytu mšic dokáží regulovat jejich početnost bez nutnosti ochrany, ale záleží na poměru mšic a užitečných organismů. S výskytem západníčka přibývá i jeho parazitoidů.





**Bílá vajíčka začínající 2. generace květilky zelné**



**Přetrvává vysoký výskyt krytonosců**





**Bělásci kladou vajíčka, ale housenky jsou regulovány ochranou proti jiným škůdcům**



**Po deštích mohou být okraje porostů napadeny slimáky**



## Škůdci škodící převážně na zahrádkách nebo na menších výměrách



Plošná mina květilky řepné na červené řepě



Listy hrachu zničené vrtalkami předčasně zasychají, šipkou označen shluk larev pod odtrženou pokožkou na spodní straně listu





Miny vrtalek na cibuli



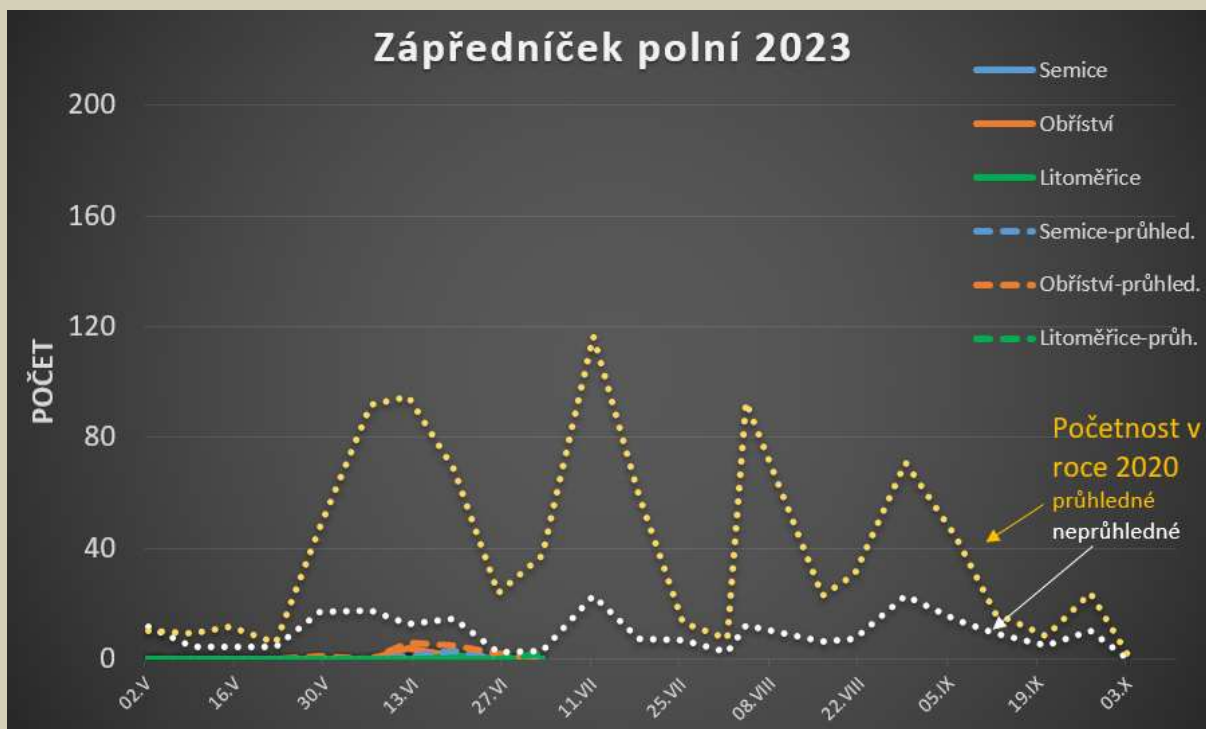
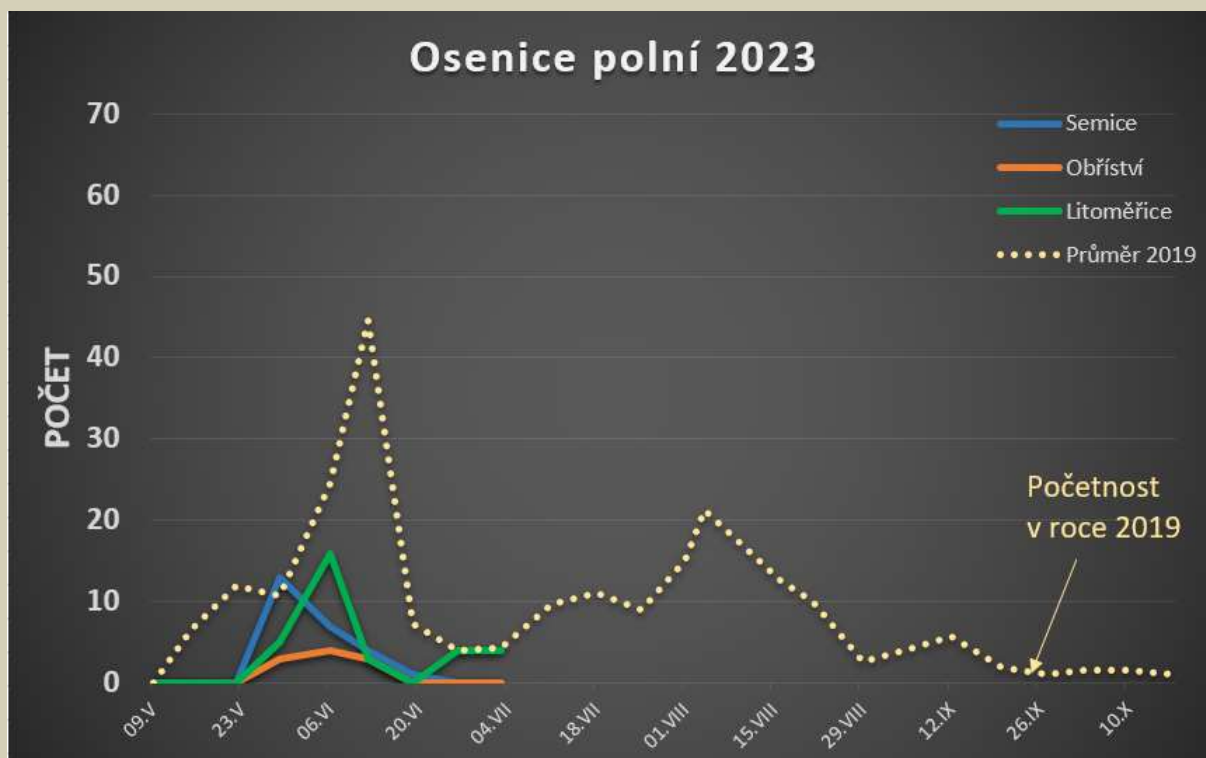
Několik mšicmarů v rozjeté kolonii mšic na paprice je nedokáže účinně regulovat

## Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

**Osenice** - konec letu 1. generace, početnost podprůměrná

**Zápředníček** - dospělci ubylo (konec generace), další se budou brzy líhnout, do lapáků z neznámého důvodu zatím téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu - mělo by být okolo 100 ks/týden), housenky - silný až kalamitní výskyt





## Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- početnost 1. generace nízká

